

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет психології

Кафедра психології розвитку

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АНІМАЛОТЕРАПІЯ В ПСИХОЛОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Психологія», «Реабілітаційна психологія»

Спеціальність – С4 «Психологія»

Галузь знань – С «Соціальні науки, журналістика та інформація»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від “26”серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Анімалотерапія в психологічній практиці
Викладач	Климишин Ольга Іванівна
Контактний телефон викладача	0660942968
E-mail викладача	olha.klymyshyn@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний /заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Раз на тиждень відповідно до графіка консультацій

2. Анотація до навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Анімалотерапія в психологічній практиці» спрямована на формування у студентів 4 курсу спеціальності «Психологія» цілісного наукового уявлення про теоретико-методологічні засади та практичні можливості використання анімалотерапії у професійній діяльності психолога. У межах курсу розглядаються теоретичні підходи до розуміння феномену взаємодії людини і тварини, історія становлення анімалотерапії, її види та форми, а також особливості застосування у роботі з різними категоріями клієнтів. Дисципліна передбачає формування наукових уявлень про анімалотерапію як міждисциплінарний напрям психологічної допомоги; оволодіння знаннями щодо її методологічних засад, вітчизняного та зарубіжного досвіду впровадження в психологічній практиці. Особлива увага приділяється методиці організації та проведення анімалотерапевтичних занять, етичним аспектам роботи, вимогам до підготовки фахівця та забезпечення безпеки клієнтів і тварин. У результаті вивчення дисципліни студенти набувають знань про основні моделі та технології анімалотерапії, формують практичні вміння розробляти й реалізовувати анімалотерапевтичні програми відповідно до вікових, індивідуально-психологічних та соціальних особливостей клієнтів, а також інтегрувати елементи анімалотерапії у різні напрями психологічної допомоги.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Анімалотерапія в психологічній практиці» є ознайомлення студентів з методологічними засадами анімалотерапії та методикою реалізації анімалотерапії відповідно до запитів психологічної практики.

Цілі дисципліни: формування наукових уявлень про анімалотерапію в психологічній практиці; оволодіння знаннями про методологічні засади анімалотерапії, вітчизняний та зарубіжний досвід анімалотерапії в психологічній практиці; формування знань про методіку реалізації та практичних вмінь анімалотерапії відповідно до запитів психологічної практики.

4. Програмові компетентності та результати навчання

Компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, мислити концептуально, системно, саногенно.

СК1. Здатність оперувати категоріально- понятійним апаратом психології.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову, в т.ч. особам, які отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).

Програмні результати навчання:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР 22. Здійснювати психологічні інтервенції (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу) з використанням індивідуальних та групових методів роботи).

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни		
Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
Лекції	12	4
Семінарські заняття /практичні/ лабораторні	18	6
Самостійна робота	60	80

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
8 семестр	С4 «Психологія»	4 курс	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	лекції	кількість год.	
		практ. заняття	сам. Роб.
Тема 1. Поняття анімалотерапії в психологічній практиці. Функції анімалотерапії.	2 год. / 1 год.	2 год. / 1 год.	8 год. / 10 год.
Тема 2. Методологічні засади анімалотерапії.	2 год. / 1 год.	2 год. / 1 год.	14 год. / 12 год.
Тема 3. Різновиди анімалотерапії та їх сутнісно-функціональна характеристика.	4 год. / 2 год	2 год./1 год	14 год. / 12 год.
Тема 4. Особливості реалізації каністерапії, іпотерапії та дельфінотерапії в умовах психологічного супроводу дітей з РСА та осіб з ДЦП.	4 год.	4 год. /1 год	8 год./ 14 год.
Тема 5. Особливості реалізації анімалотерапії в умовах надання психологічної допомоги особам з ПТСР (з досвіду вітчизняної каністерапії та іпотерапії).	2 год.	4 год. /1 год	8 год. / 16 год
Тема 6. Особливості реалізації анімалотерапії в умовах в умовах надання психологічної допомоги паліативним хворим та психологічного супроводу людей похилого віку.	2 год.	4 год. / 1 год.	8 год. /16 год.
Загалом	16 год./ 4 год.	18 год. / 6 год.	60 год. / 80

			год.
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Навчальна дисципліна оцінюється за 100-бальною шкалою. За результатами поточного контролю протягом семестру студент може отримати максимально 50 балів, за результатами підсумкового контролю 50 балів.</p> <p><i>Поточний контроль:</i> Усне опитування – 4 бали. Тематичні тестові завдання – 30 балів. Самостійна робота (підготовка двох Есе після самостійного перегляду двох художніх фільмів – «Хатіко» (2009), «Вуличний кіт на ім'я Боб» (2016) – 10 балів. Передбачено підготовку рефератів з метою відпрацювання пропусків та покращення рейтингової оцінки.</p> <p><i>Підсумковий контроль:</i> Залік (у формі тестування) – 50 балів.</p>		
Вимоги до письмових робіт	<p><i>Вимоги до підготовки Есе.</i> Есе має містити:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вступ – коротке окреслення проблематики (роль тварини в житті людини, актуальність теми). • Основну частину – аналітичний розгляд фільмів із використанням понять курсу. • Висновки – узагальнення, професійна рефлексія, практичні висновки для психологічної діяльності. <p>Обсяг: 3–5 сторінок (або 1000–1500 слів). За потреби – посилання на наукові джерела (у довільному академічному стилі). Есе має продемонструвати: розуміння психологічного змісту взаємодії людини і тварини; вміння аналізувати художній матеріал крізь призму анімалотерапії; здатність здійснювати рефлексію та науково обґрунтовані висновки; інтеграцію теоретичних знань із курсу з аналізом кіноматеріалу. У роботі необхідно висвітлити такі аспекти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічний стан головних героїв до та після появи тварини в їхньому житті. 2. Які психологічні механізми впливу взаємодії з твариною можна простежити (емоційна підтримка, формування прив'язаності, зниження тривожності, розвиток відповідальності тощо)? 3. Які елементи анімалотерапії можна умовно побачити у фільмах? 4. Чи можна розглядати взаємодію героїв із тваринами як ресурс психологічного відновлення? Чому? 5. Які професійні висновки може зробити психолог щодо можливостей використання анімалотерапії у практиці? <p>Оцінювання здійснюється за такими критеріями:</p> <ul style="list-style-type: none"> • глибина психологічного аналізу; • використання термінології та теоретичних положень курсу; • логічність і структурованість викладу; • аргументованість висновків; • рівень самостійної рефлексії; • академічна доброчесність. 		

Семінарськ і заняття	<p>В умовах реалізації усного опитування на семінарських заняттях передбачено 4 - бальну шкалу <i>оцінювання усної відповіді студента</i>:</p> <p>4 бали ставиться за наявності у студента чіткого розуміння, достатньо вичерпного розкриття змісту питання і аргументовану логіку його викладу.</p> <p>3 бали – правильне розуміння, але недостатньо глибоке й вичерпне знання матеріалу, репродуктивний його виклад, допускаються окремі несуттєві неточності.</p> <p>2 бали – поверхневе розуміння матеріалу, неструктуроване та недостатньо аргументоване відтворення його змісту.</p> <p>1 бал – часткове знання окремих фрагментів матеріалу.</p> <p><i>Оцінювання письмових робіт</i> відбувається за 5-бальною шкалою.</p> <p>1. Оцінювання Есе:</p> <p>5 балів – робота виконана самостійно, у повному обсязі, реалізовано глибинний аналіз, використано термінологію і теоретичні положення курсу, аргументовано висновки.</p> <p>4 бали – робота виконана самостійно, присутня глибина і логічність авторської рефлексії, однак є деякі упущення та інші недоліки.</p> <p>3 бали – робота виконана самостійно, однак не в повному обсязі, нечітко означені висновки та змістовно поверхнево передані функціональні ракурси.</p> <p>2 бали – робота виконана не в повному обсязі, виклад матеріалу має фрагментарний, поверхневий характер, відсутні авторські рефлексії.</p> <p>1 бал – робота виконана не в повному обсязі, відсутні як змістове наповнення есе, так і логічні висновки щодо практики реалізації анімалотерапії.</p> <p>2. Оцінювання рефератів:</p> <p>5 балів – реферат є творчою самостійною науково-дослідною роботою. Виклад матеріалу відображає авторську аналітичну оцінку стану досліджуваної проблеми, власну точку зору на можливі варіанти її вирішення.</p> <p>4 бали – реферат має характер творчої самостійної науково-дослідної роботи. Виклад матеріалу відображає авторську аналітичну оцінку стану досліджуваної проблеми й власну точку зору на можливі варіанти її вирішення, однак є несуттєві неточності.</p> <p>3 бали – реферат має характер творчої самостійної науково-дослідної роботи. Виклад матеріалу не обмежується описовим підходом до розкриття обраної теми, але нечітко відображає авторську аналітичну оцінку стану досліджуваної проблеми й власну точку зору на можливі варіанти її вирішення. Є несуттєві неточності.</p> <p>2 бали – реферат має характер творчої самостійної науково-дослідної роботи. У викладі матеріалу нечітко відображено авторську аналітичну оцінку стану досліджуваної проблеми й власну точку зору на можливі варіанти її вирішення. Є суттєві неточності та помилки.</p> <p>1 бал – реферат немає характер самостійної науково-дослідної роботи. Виклад матеріалу обмежується описовим підходом до розкриття обраної теми, відсутня авторська аналітична оцінка стану досліджуваної проблеми й відсутня власна точка зору на можливі варіанти її вирішення. Є суттєві неточності та помилки.</p>
Умови допуску до підсумково -го контролю	Виконання всіх передбачених силябусом завдань є умовою допуску до підсумкового контролю (заліку). Мінімальний набраний студентом бал допуску до заліку – 25 балів.
Підсумкови й контроль	Залік
7. Політика навчальної дисципліни	

Письмові роботи Підготовка письмових робіт у форматі рефератів та Есе передбачає вміння творчо підходити до аналізу інформації, проявляти вміння ідентифікувати психологічні проблеми.

Академічна доброчесність. Дотримання академічної доброчесності студентом передбачає: свідому орієнтацію на запобігання плагіату у будь-яких формах його прояву: - самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Регламентация дотримання академічної доброчесності в умовах освітнього процесу задекларована в «Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/>

Відвідування занять Відвідування лекцій та практичних занять з курсу є обов'язковим. Заохочується активна участь студентів в обговоренні програмового матеріалу на семінарських заняттях, доповнення відповідей інших студентів, використання додаткової літератури для підготовки до семінару. Усі завдання навчальної дисципліни повинні бути виконані та подані своєчасно. Передбачено відпрацювання студентом пропущених занять у форматі підготовки рефератів відповідно до теми пропущеного семінарського заняття.

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

8.Рекомендована література

Основна:

1. Chandler, Cynthia K. *Animal-Assisted Therapy in Counseling*. 4th ed. New York: Routledge, Taylor & Francis Group, 2024. 474 p. English.
2. Fine, Aubrey H., Megan K. Mueller, Zenithson Ng, Taylor Chastain Griffin & Philip Tedeschi (eds.) *Handbook on Animal-Assisted Therapy*. 6th ed., Academic Press (Elsevier), 25 Sept. 2024. ISBN-13: 978-0-443-22346-4; 558 p. English.
3. Kjellstrand Hartwig, Elizabeth, editor. *Animal-Assisted School Counseling*. 1st ed., Routledge, Taylor & Francis Group, 19 June 2024. 318 pp. English.
4. Салієнко М. Ш. Анімалотерапія. Основні лікувальні властивості домашніх тварин. Український науково-медичний молодіжний журнал. 2014. № 4. С. 267.
5. Сивик Г. Є. Анімалотерапія у роботі з дітьми з розладами спектру аутизму. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія соціально-педагогічна. Вип. 23. Ч. 3. Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2013. С. 287–295.
6. Шпонтак І. М. Анімалотерапія – оздоровлення і психологічна допомога дитині. Безпека життєдіяльності. 2013. № 12. С. 6–10.

Додаткова:

1. Виноград О. В. Основи службової кінології: навч. посіб. Хмельницький : Меркьюріті-Поділля, 2011. 192 с.
2. Вознюк С.І., Колісниченко О.Л. Роль і місце верхової їзди в лікуванні ДЦП. *Матеріали II Всеукраїнського з'їзду фахівців зі спортивної медицини та лікувальної фізкультури «Людина, спорт і здоров'я»*, Київ, 3-5 листопада

2008. С. 93-94.

3. Воронін Д. М. Церебральний параліч та реабілітація його спастичних форм / Д. Воронін, В. Трач. Хмельницький: ХНУ, 2008. 55 с.
4. Герасіна С., Мельничук О. Використання каністерапії в роботі з дітьми з вадами розумового розвитку та аутичними розладами. *Humanitarium*. 2017. С. 63-74. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gvprdu_2017_39_1_10.
5. Комар І., Гальма Л. Соціально-педагогічні аспекти каністерапії. *Молодь і ринок*. 2012. № 4. С. 96-99. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2012_4_23.
6. Кушнір О. В. Пухнасті лікарі [Електронний ресурс]. Буковинський державний медичний університет: офіційний сайт ВНЗ. Режим доступу: <http://www.bsmu.edu.ua/uk/news/digest/2783-puhnasti-likari>
7. Москалець В.П. Зоопсихологія та порівняльна психологія [текст]: підручник. Вид. 2-ге перероб., доп. / В. П. Москалець. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 224 с.
8. Основи зоопсихології, етології та вищої нервової діяльності собаки: навч. посіб. / В. П. Руденко, В. М. Серватюк, А. Ю. Троцький та ін. Хмельницький: Вид-во НАПВУ, 2000. 302 с.
9. Руденко В. П., Серватюк В. М., Троцький А. Ю. та ін. / Основи зоопсихології, етології та вищої нервової діяльності собаки : навч. посіб. Хмельницький: Вид-во НАПВУ, 2000. 302 с.
10. Kruger KA, Serpell JA (2010). "Animal-assisted interventions in mental health". Handbook on Animal-Assisted Therapy. pp. 33–48. [doi:10.1016/B978-0-12-381453-1.10003-0](https://doi.org/10.1016/B978-0-12-381453-1.10003-0).
11. O'Haire ME, Guérin NA, Kirkham AC (2015). "[Animal-Assisted Intervention for trauma: a systematic literature review](https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.01121)". *Frontiers in Psychology*. **6**: 1121. [doi:10.3389/fpsyg.2015.01121](https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.01121)
12. Glintborg C, Hansen TG (April 2017). "[How Are Service Dogs for Adults with Post Traumatic Stress Disorder Integrated with Rehabilitation in Denmark? A Case Study](https://doi.org/10.3390/ani7050033)". *Animals*. **7** (5): 33. [doi:10.3390/ani7050033](https://doi.org/10.3390/ani7050033).
13. O'Haire ME, Guérin NA, Kirkham AC, Daigle CL (2015). "[Animal-Assisted Intervention for Trauma, Including Post-Traumatic Stress Disorder](#)" (PDF).
14. Charry-Sánchez JD, Pradilla I, Talero-Gutiérrez C (August 2018). "Animal-assisted therapy in adults: A systematic review". *Complementary Therapies in Clinical Practice*. **32**: 169–180. [doi:10.1016/j.ctcp.2018.06.011](https://doi.org/10.1016/j.ctcp.2018.06.011)
15. Marcus DA (April 2013). "The science behind animal-assisted therapy". *Current Pain and Headache Reports*. **17** (4): 322. [doi:10.1007/s11916-013-0322-2](https://doi.org/10.1007/s11916-013-0322-2)
16. Barker SB, Dawson KS (June 1998). "The effects of animal-assisted therapy on anxiety ratings of hospitalized psychiatric patients". *Psychiatric Services*. **49** (6): 797–801. [doi:10.1176/ps.49.6.797](https://doi.org/10.1176/ps.49.6.797)
17. Netting FE, Wilson CC, New JC (1987). "The Human-Animal Bond: Implications for Practice". *Social Work*. **32** (1): 60–64. [doi:10.1093/sw/32.1.60](https://doi.org/10.1093/sw/32.1.60)
18. [Walsh F](#) (December 2009). "Human-animal bonds II: the role of pets in family systems and family therapy". *Family Process*. **48** (4): 481–99. [doi:10.1111/j.1545-5300.2009.01297.x](https://doi.org/10.1111/j.1545-5300.2009.01297.x)
19. Yamamoto M, Hart LA (2019-06-11). "[Professionally- and Self-Trained Service Dogs: Benefits and Challenges for Partners With Disabilities](https://doi.org/10.3389/fvets.2019.00179)". *Frontiers in Veterinary Science*. **6**: 179. [doi:10.3389/fvets.2019.00179](https://doi.org/10.3389/fvets.2019.00179)

20. Brooks HL, Rushton K, Lovell K, Bee P, Walker L, Grant L, Rogers A (February 2018). "[The power of support from companion animals for people living with mental health problems: a systematic review and narrative synthesis of the evidence](#)". BMC Psychiatry. 18 (1): 31. [doi:10.1186/s12888-018-1613-2](#)
21. Stapleton M (June 2016). "Effectiveness of Animal Assisted Therapy after brain injury: A bridge to improved outcomes in CRT". NeuroRehabilitation. **39** (1): 135–40. [doi:10.3233/NRE-161345](#)
22. Hoagwood KE, Acri M, Morrissey M, Peth-Pierce R (2016-01-25). "[Animal-Assisted Therapies for Youth with or at risk for Mental Health Problems: A Systematic Review](#)". Applied Developmental Science. 21 (1): 1–13. [doi:10.1080/10888691.2015.1134267](#)
23. Braun C, Stangler T, Narveson J, Pettingell S (May 2009). "Animal-assisted therapy as a pain relief intervention for children". Complementary Therapies in Clinical Practice. 15 (2): 105–9. [doi:10.1016/j.ctcp.2009.02.008](#)
24. Gilmer MJ, Baudino MN, Tielsch Goddard A, Vickers DC, Akard TF (September 2016). "Animal-Assisted Therapy in Pediatric Palliative Care". The Nursing Clinics of North America. 51 (3): 381–95. [doi:10.1016/j.cnur.2016.05.007](#)
25. Allison M, Ramaswamy M (September 2016). "Adapting Animal-Assisted Therapy Trials to Prison-Based Animal Programs". Public Health Nursing. **33** (5): 472–80. [doi:10.1111/phn.12276](#)
26. Furst G (2006). "Prison-based animal programs: A national survey". The Prison Journal. 86: 407–430. [doi:10.1177/0032885506293242](#)
27. Bachi K (2013). "Equine-facilitated prison-based programs within the context of prison-based animal programs: State of the science review". Journal of Offender Rehabilitation. 52: 46–74. [doi:10.1080/10509674.2012.734371](#)

Викладач

Доктор психологічних наук, професор кафедри психології розвитку

Климишин О.І.